

ste ty alle de, der blive bragede ved Statsseminarierne, til de frie Seminarier, hvor de saa gaa en Tid, indtil de efter eget Tykke, naar de selv ville udsætte sig for at falde eller for at tage en Examen med det Resultat, som det nu kan falde sig, indstille sig til Examen. Det, mener jeg, siger slet ikke Noget om, at Undervisningen er bedre paa det ene end paa det andet Sted, men ellers veed jeg ad anden Veie, at den Undervisning, der gives paa adskillige fri Seminarier, er bedre, og af egen Erfaring sætter jeg meget mere Pris paa den. Jeg har mange Gange i mit Liv lagt til mig selv, at jeg vilde have prist mig lykkelig, om jeg i mine unge Dage havde haft Leilighed til at deltage i den Undervisning, der nu hydes paa adskillige af de fri Seminarier, i Stedet for den, jeg fik, og som jeg ikke har havt noget videre Udbytte af for hele mit Liv og hele min Gjerning. Naar det ærede Medlem dernæst taler om, at Statsunderstøttelsen til Kvinder er for lille, kan jeg være enig med ham deri, jeg har ikke noget imod, at man tildeeler Kvinden en større Statsunderstøttelse og hjælper hende paa bedste Maade til at tage Lærerindeexamen; selv om der blev givet meget mere, end der nu gives, er jeg vis paa, at dette vilde blive billigere, langt billigere for Staten end gjennem det nuværende Forslag.

Svar: Jeg skal selvfølgelig ikke indlade mig med det ærede Medlem om, hvorvidt der foreligger Bevis for, at Uddannelsen paa Statsseminarierne har været frugtbringende eller ikke, men jeg skal blot tillade mig at udtale min Glæde over, at dette Lovforslag er fremsat, idet jeg tror, at det vil være til stor Gavn for Landet, om der kunde uddannes flere Almuelærere paa en mindre bekostelig Maade for dem selv, end Tilfældet nu er, idet det er min Tro, at hvis Almueskolevæsenet paa Landet skal komme et Skridt hyderligere frem, saa maa det ske med mindre Bekostninger end dem, for hvilke man kan skaffe mandlige Lærere. Jeg tror, at man rundt omkring i Landkommunerne i større Mængde vil komme til at bruge Lærere til Høgeundervisningen i Stedet for Lærere, og det er min Tro, at det vil gaa op for Befolkningen, at vore Lærere ville kunne gjøre et velsignet Arbejde i Kommunens Tjeneste. Naar jeg ser hen til, hvor lidet de Kvinder, som komme i min Tjeneste, forstaa al mulig Haandgjerning, at de aldeles intet Begreb have derom, tror jeg, at det muligvis kunde være anderledes, naar Lærere havde en fast Gjerning i Høgeskolen og ved Si-

den deraf kunde skaffe sig Erhverv ved at udvikle Haandgjerningen hos de mere modne Kvinder i Sognene. Jeg har ogsaa nogle Betænkkeligheder lige overfor forskjellige Enkeltheder i Lovforslaget, og navnlig er jeg noget i Tvivl om, hvorvidt den høitæredede Minister har været heldig i at vælge Bladsen for Seminarierne; thi jeg ser ikke, hvorfor ikke Kvindefskolen lige saa godt kan lægges i Kjøbenhavn som ude paa Landet, hvorfor Kvinden ikke lige saa godt kan trænge til den beaandende Indflydelse, som det store Hovedstadskliv med alle dets rige Statte kan bringe hende, som Mændene. Men skal Kvindefseminariet lægges ud paa Landet, tillader jeg mig at spørge, hvorvidt de Lønningsvilkkaar, som her ere foreslaaede, navnlig for de mandlige Lærere, ere tilstrækkelige. Der foreslaaes, at en Lærer skal ansættes med en Begyndelsesgage af 1200 Kr., fri Bolig, Brændsel, Belysning og Vask som en Elev. Nu er det jo klart, at det vilde være heldigere, om der ved disse Skoler ikke ansættes altså unge Lærere — jeg behøver næppe nærmere at udvikle denne Tanke — og at det altså rimeligvis vilde være heldigst, om Lærerne lønnedes saaledes, at de kunde leve gifte. Efter Lovforslaget maa det antages, at Meningen har været, at det skal være ugifte, jaavel Kvinder som Mænd. Har det ikke været Meningen, ser jeg ikke rettere, end at et Honorar af 1200 Kr., som ikke kan stige høiere end til 2400 Kr., er en ringe Gage i Nutiden at begynde et nyt Seminarium med. Vore Embedsgaager ere i det Hele saa lave, at enhver ny Institution, der sættes i Virksomhed, burde haae ganske anderledes høie Lønninger, end det efter dette vil ske. Jeg ser heller ikke Andet, end at den mandlige Medhjælp er forholdsvis lavere lønnet end den kvindelige, idet Kvinderne skulle begynde med 800 Kr. aarlig og fri Kost, hvad Mændene ikke skulle have — men det bliver i Sandhed mere end 1200 Kr. aarlig, naar man vil regne rigtig. Naar der endelig, hvad Fagene angaar, særlig henvises til, at Kvinderne skulle lære ud over, hvad der ellers læres i Almueskoler, Mathematikk, Naturlære, Legemsøvelse og Sundhedslære, saa gad jeg nok spørge om, hvad Kvinderne skulle med Mathematik. Jeg har set, at man i en stor Forsamling i Sylland har talt om at ville lære unge Almueselever inden det 14de Aar Remt. Jeg kom uvilkaarlig til at smile, da jeg saae det, men jeg kan heller ikke begribe, hvad Kvinderne her skulle med Mathematik, det kunne de jo aldrig faae Anvendelse for i Livet i de Skoler, de skulle bestyre. Det